Årsrapport

2014

Foto frå spelefilmen 1001 gram, som hadde premiere hausten 2014. Fotograf: John Christian Rosenlund.

Justervesenet

Innhald

I. Leiaren sin rapport 3

II. Introduksjon til verksemda og hovudtal 4

III. Årets aktiviteter og resultat 6

Regelverksutvikling ... 6

– sørge for forsvarleg forvaltning og målretta utvikling på måleteknikkområdet ... 6

Tilsynsverksemda ... 9

– overordna oversikt over utførte tilsynsaktiviteter i Justervesenet i 2014 ... 10

– om tilsyn i enkelte bransjer ... 11

– Generelle trekk og utvikling i tilsynsverksemda ... 11

Laboratorieverksemda ... 16

– utnyttingsgraden av laboratoria ... 22

– etablerte samarbeid med referanselaboratorium, herunder samarbeid med referansalaboratorium som kan ta ansvar for sporbarhet på områder som Justervesenet ikkje dekkjer sjølv ... 22

IV. Styring og kontroll av verksemda 25

Særskilde tema ... 26

Stillingar, rekruttering og likestilling ... 26

V. Vurdering av fremtidsutsikter 31

VI. Årsregnskapet 32

Vedlegg 1: Tilstandsskjema ... 45

I. Leiaren sin rapport

Gjennom systematisk og god produksjon av tilsyn og tenester, gjennom regelverksutvikling, utprøving av nye tilsynsmetodar, gjennom administrative prosessar og endrings- og utviklingsvilje, meiner Justervesenet sin direktør at etaten har bidrege positivt til å sikre tillit til norske målingar og måleresultat.

Ut over den ordinære produksjon har følgjande milepælar vore vesentlege for Justervesenet i 2014:

- Frå 1. januar 2014 vart ny hovudforskrift sett i kraft. Den nye forskrifta gir mellom anna mykje tydelegare enn tidlegare Justervesenet fridom til å velgje den mest høvelege tilsynsmetode.

- Norsk deltaking i det europeiske forskingsprogrammet EMPIR (2014-2020) vart stadfesta og allereie er to søknadar godkjende i første runde av utlysningar.

- 2 søknader om offentlege PhD er godkjende, slik at totalt 3 av Justervesenet sine tilsette er i ferd med å gjennomføre eit doktorgradsarbeid. Dette styrkjer Justervesenet sin kjernekompetanse og knyter nyttige forbindelsar til høgskule- og universitetsmiljø.

Utprøving av nye tilsynsmetodar har til ei viss grad kome i konflikt med kravet om gebyrinntekter i 2014. Inntektskravet vart endra ved nysaldering hausten 2014. Gebyrinntektene har passert det nye kravet med ein liten margin.

Tenesteproduksjonen er jamt aukande. Både næringsliv, forskingsinstitusjonar og offentlege styresmakter ønskjer Justervesenet sitt bidrag til å styrke tilliten til målingane sine. Inntekt frå tenesteproduksjonen har også passert kravet.

For ytterlegare effekt av Justervesenet sitt arbeid er det eit sterkt behov for å modernisere IKT-løysningar og integrasjon mellom dei ulike systema. Grunnlag for eit satsingsforslag innan IKT har hatt høg prioritet i 2014. Tilsvarande er vidareutvikling av finansieringsmodellen for tilsyn avgjerande for å kunne forenkle og vidareutvikle regelverk og operativt tilsyn. Dette er også spelt inn som satsingsforslag hausten 2014.

Ved oppsummering av året 2014 vil eg som leiar av etaten, uttrykkje både takksemd og stoltheit over det alle medarbeidarane og leiarane har bidrege med for å nå målsetjingane for året. Justervesenet har, etter mi meining, framleis evne til å løyse etaten si samfunnsoppgåve på ein god måte i åra framover, så sant grunnvilkåra blir utvikla vidare.

Kjeller, 26.02.2015

Ellen Stokstad

Ellen Stokstad
direktør

II. Introduksjon til verksemda og hovudtal

Justervesenet er ein etat under Nærings- og fiskeridepartementet ved Næringspolitisk avdeling.

Justervesenet skal sikre tillit til norske målingar og måleresultat gjennom ein måleteknisk infrastruktur som har tillit nasjonalt og internasjonalt.

Etaten si verksemd er heimla i «Lov om målenheter, måling og normaltid». I tillegg forvaltar Justervesenet «Lov om varer av edelt metall mv.» og er Teknisk kontrollorgan (TKO) for måleinstrument etter to EU-direktiv.

Noreg sitt medlemskap i Meterkonvensjonen (frå 1875) har vore og er vesentleg for internasjonal tillit til norske målingar. Justervesenet representerer Noreg i dette medlemskapet, i Hallmarkingkonvensjonen (edelmetall) og ved deltaking i EURAMET inkludert dei europeiske forskingsprogramma EMRP og EMPIR.

Fleire statlege verksemder, til dømes Politiet og Vegvesenet, nyttar Justervesenet sine måletekniske tenester for å sikre trygge måleresultat og skape tillit til sitt arbeid.

Innan tilsynsverksemda utvekslar Justervesenet erfaringar og/eller samarbeider med fleire tilsyn, slike som Fiskeritilsynet, Skatteetaten, Politiet, Oljedirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat m.fl.

Etaten er organisert i tre fagavdelingar:

- Nasjonalt laboratorium (NL),
- Tilsynsavdelinga (TS) og
- Avdeling for utgreiing og regelverk (UR).

I tillegg hjelper administrasjonsavdelinga alle fagavdelingar i administrative prosessar.

Størstedelen av Justervesenet sin aktivitet er lokalisert til Kjeller i Skedsmo kommune i Akershus. Bygget på Kjeller sto ferdig i 1997 og er spesialtilpassa Justervesenet sine behov for avanserte laboratorium. Justervesenets si tilsynsverksemd er delvis lokalisert utanfor Kjeller med eigne distriktskontor i Tromsø, Trondheim, Bergen og Stavanger. Distriktskontoret som dekkjer Austlandet er lokalisert saman med den andre verksemda på Kjeller. Distriktskontora rapporterer til Tilsynsavdelinga. Toppleiinga er sett saman av direktør, avdelingsdirektørar for NL og for TS, avdelingsleiar UR og Administrasjonssjef. Tre av dei fem toppleiarane er kvinner.

I 2014 har Justervesenet hatt rundt 23 årsverk ved laboratorieverksemda på Kjeller, 45 årsverk er knytt til operativ tilsynsverksemd med utgangspunkt i distriktskontora, noko over 7 årsverk til sentral tilsynsverksemd, 3 årsverk innan utgreiings- og regelverksarbeidet og litt over 14 årsverk i administrasjonsavdelinga.

Nøkkeltal fra årsregnskapet	**2012**	**2013**	**2014**
Tal på årsverk	89	90	92
Samla tildeling post 01–99	110 812 000	121 446 000	127 327 000
Utnyttingsgrad post 01–99	96,6 %	97,5 %	94,4 %
Driftsutgifter	114 881 902	118 356 748	122 278 561
Lønsdel av driftsutgifter	49 %	52 %	53 %
Lønsutgifter per årsverk	638 152	681 113	705 436

Eit årsverk er definert som ein person i 100 % stilling i eit heilt år. Talet på månadsverk reknast ut frå talet på timar per månad. Talet på årsverk reknast som sum av månadsverk i perioden, delt på talet på månader i perioden. Utrekningane blir ikkje redusert av ferieuttak eller at personar avspaserer fleksitid og reisetid, men alt anna fråvær ≥ 1 dag. Om fråværet/permisjonen er med eller utan lønn påverkar ikkje utrekningane.

Relevante nøkkeltal for ulike aktivitetar vil bli omtala for kvart fagområde.

III. Årets aktiviteter og resultat

Regelverksutvikling

Målsetjing, frå tildelingsbrevet:

3.1 Sørge for forsvarleg forvaltning og målretta utvikling av regelverk på måleteknikkområdet

"Lov om målenheter, måling og normaltid" har som mål å sikre at målingar og måleresultat er tilfredsstillande nøyaktige ut frå omsynet til effektiv bruk av samfunnet sine ressursar og ivaretaking av interesser som skal takast vare på. Dette betyr mellom anna at både det regelverket vi har på måleteknikkområdet og mogleg nytt regelverk skal vurderast i lys av formålet i lova.

Utgreiingar og forskriftsutvikling

Her der det gjeve ei kort oppsummering av arbeidet på regelverksområdet i 2014. Meir detaljert informasjon om arbeidet er gjeve i møter med departementet og i rapportar Justervesenet har sendt departementet.

Regelverkendringar

Forskrift om målenheter og måling vart endra frå 1.1.2014. Endringane innebar at den tidsavgrensa godkjenningsperioden for måleinstrument vart avskaffa, og at det vart mogleg for Justervesenet å pålegge verksemder internkontroll. Regelverksendringane vart sette i verk av Tilsynsavdelinga som har bruka ressursar på å informere brukarar og sjølv tilpasse seg det nye regelverket.

Forskrift om krav til elektrisitetsmålarar vart endra frå 1.1.2015. Endringane inneber at fristen for å gjennomføre nye kontrollar av elektrisitetsmålarar og fristen for å byte ut allereie kontrollerte og ikkje godkjente målarar vart utsett til 1.1. 2019. Endringa følgjer av Norges vassdrags- og energiverks endring i forskrift om kraftomsetjing og nettenester der frist for innføre av AMS-målarar vart utsett til 1.1.2019. Undersøkingar Justervesenet har gjort i statestikken over målefeilsituasjonen i allereie kontrollerte og ikkje godkjente målarar avdekka målefeil med relativt store økonomiske konsekvensar dersom desse vart ståande enda 2 år, slik utsettinga av fristen medfører. På bakgrunn av dette vart det difor teke inn at Justervesenet i enkeltvedtak kan krevje at målarar med påvist store målefeil lell skal bytast ut før fristen sett til 1.1.2019.

Forskrift om krav til e-merking av ferdigpakningar set krav til nettoinnhald i e-merka ferdigpakningar. Utgreiing om ferdigpakningar som vart gjennomført i 2008-2010 avdekka behov for at det og blir sett krav til nettoinnhald i andre ferdigpakningar. Forskrift om krav til e-merking av ferdigpakningar vart derfor sendt på høring hausten 2014 med forslag om å utvide verkeområde til å gjelde alle ferdigpakningar produsert eller importert til Noreg. Det kom ikkje høyringssvar som argumenterte imot denne endringa, men sidan endringa inneber ei teknisk handelshindring, slik dette er definert i EØS-høyringslova, er endringane sendt på EØS-høyring (notifisering) med frist i april 2015. Dersom det ikkje kjem innvendingar i EØS-høyringa, bli endringane gjennomført i løpet av 1. halvår 2015.

Harmonisering med internasjonalt regelverk

Justervesenet deltek aktivt i det europeiske samarbeidet på lovregulert måling gjennom organisasjonen WELMEC, der Justervesenet har representantar i fleire arbeidsgrupper og i den overordna komiteen. I WELMEC blir felles europeisk tolking av direktiva MID og NAWI diskutert og stadfesta i felles retningslinjer. Innspel til endringar i MID og NAWI vil og blir diskutert dersom det er aktuelt. Å delta i WELMEC er avgjerande for at Noreg skal kunne fylle sine plikter knytt til EØS-avtalen.

I 2014 vart reviderte versjonar av direktiva MID og NAWI vedteke i EU, og gjort gjeldande i EØS. Endringane gjeld frå 20.april 2016, og Justervesenet starta i 2014 arbeidet med å tilpasse norsk regel-verk og Justervesenet si rolle som Teknisk kontrollorgan til dei nye direktiva. Dette er eit arbeid som forsett i 2015.

Justervesenet deltek vidare i samarbeidet knytt til Hallmarking-konvensjonen, som regulerer samarbeid om handel med edelmetall, og i International Organization of Legal Metrology (OIML) for å følje den globale utviklinga på området lovregulert måling.

Utgreiingar – pågåande arbeid og eventuelle forslag til nye utgreiingar

Justervesenet har i 2014 vidareført utgreiing om krav til elektrisitetsmålarar, men på grunn av utsett frist for når AMS skal vera på plass, har arbeidet i 2014 kun konsentrert seg om statistisk analyse av kontrollerte målarar. Dette vil danne grunnlag for ei vurdering av krav til elektrisitetsmålarar og om kontrollordninga vi har i dag bør vidareførast. Arbeidet med utgreiinga vil bli intensivert i 2015.

Justervesenet har ikkje på dette stadiet forslag til utgreiingar på nye område. I tida som kjem vil Justervesenet oppdatere forslag og vurdere på nytt fleire anbefalingar som er gjort i utgreiingar som er gjort for fleire år sidan og som enno ikkje er gjennomførte, der det er grunn til å tru at grunnlaget for anbefalingar har endra seg.

Evaluering av regelverksendringar

Justervesenet innførte frå 2010 forskrift om krav til taksametre i Norge, men full verknad frå 2012. I 2014 arbeidde Justervesenet med å evaluere dette regelverket, og evalueringa med forslag om endringar vil bli avslutta i 1.kvartal 2015. Det er avdekka at regelverket sannsynlegvis legg opp til ei kontrollordning som er for omfattande i forhold til effekten, og at andre kontrollformer som for eksempel større bruk av stikkprøver vil auke effekten og redusere ressursforbruket. Forskriftsendringar knytt til dette er planlagt frå 2016, dersom Justervesenet har ei finansiering som gjer anna type tilsyn mogleg og har IKT-verkty som gjer det mogleg å administrere dette.

Finansiering

Justervesenet innførte frå 2011 ein ny gebyrstruktur som skulle vera enklare for brukarane og gje betre dekning av kostandar og mindre kryss-subsidiering mellom brukargrupper enn tidlegare. Justervesenet har i 2014 gjennomført ei evaluering av denne strukturen. Evalueringa resulterte i ein rapport levert saman med eit satsingsforslag for finansiering for 2016. Hovudkonklusjonen er at dagens gebyrstruktur med gebyr per kontroll per måleinstrument er til hinder for å ta i bruk andre og meir effektive tilsyns-former enn periodisk kontroll med måleinstrument.

Administratorrolle for ICSMS

Justervesenet gjennomførte i 2014 opplæring i bruk av ICSMS for andre tilsynsorgan som skal bruke dette verktøyet ved marknadstilsyn. Justervesenet deltek i arbeidsmøter både på nordisk og europeisk nivå der ICSMS er tema, og held andre tilsynsorgan oppdatert om endringar og anna informasjon om databasen.

Tilsynsverksemda

Målsetjing, frå tildelingsbrevet:

3.2 Sikre tryggleik for at måleresultat som vert nytta i økonomiske oppgjer, er tilstrekkeleg nøyaktige.

Det etaten først og fremst skal oppnå på dette området er:

- at målereiskap og måleresultat som er underlagde lovfastsett kontroll, skal vera så nøyaktige som råd og minst så nøyaktige som minstekrav fastsett av Justervesenet.
- at næringslivet skal få relevant informasjon om regelverk og bruk av målereiskap.
- at tilsynsmetodane for å betre feilsituasjonen og effektivisere tilsynsverksemda vert vidareutvikla.

Tilsyn som er utført med målereiskap og måleresultat underlagde lovfastsett kontroll

Tilsyn som er utført i 2014 omfattar:

- Periodisk tilsyn med målereiskap og målingar
- Risikobasert tilsyn med veging ved landing av fisk
- Tilsyn med varer av edelt metall
- Tilsyn med internkontroll hjå einskilde store aktørar
- Marknadstilsyn

Ressursbruk, periodisk tilsyn med målereiskap

Timar på tilsyn og oppdragsverksemd i tilsynsavdelinga:

År	2012	2013	2014
Timar brukt på tilsyn og oppdrag	45 819	47 207	43 510

Det er totalt sett utført noko mindre tilsynsaktivitet i 2014 enn i dei to føregåande åra. Dette skuldast ein nedgang i tilgjengelege timar i tilsynsavdelinga. Videre har det vore ei auka prioritering av TKO-oppdrag og utprøving av nye tilsynsmetodar, kombinert med ein auke av tidsbruk på kompetansebygging (auka med 2000 timar) og fagleg utvikling og andre oppgåver.

Tabellen viser tal på målereiskap som er kontrollerte i 2014 og føregåande to år:

År	2012	2013	2014
Samla tal på måletekniske kontrollar av målereiskap	29 200	29 300	28 500
Oppfølgingskontrollar etter reparasjon o.l.	4 354	4 388	4 510
Samla tal på registrerte avvik, sett saman av	3 190	2 978	2 844
– feil som påverkar måleverdien – administrative feil	1 807 1 389	1 926 1 052	1 761 1 083
Avvik som førte med seg pålegg om retting	1 430	1 725	1 336

Minstekrav til fastsett nøyaktigheit, ut frå formålet i målelova
Minstekravet til nøyaktigheit omtalast ofte som toleranse og blir som regel omtala som akseptabel positiv og negativ feil i prosent i måleresultat.

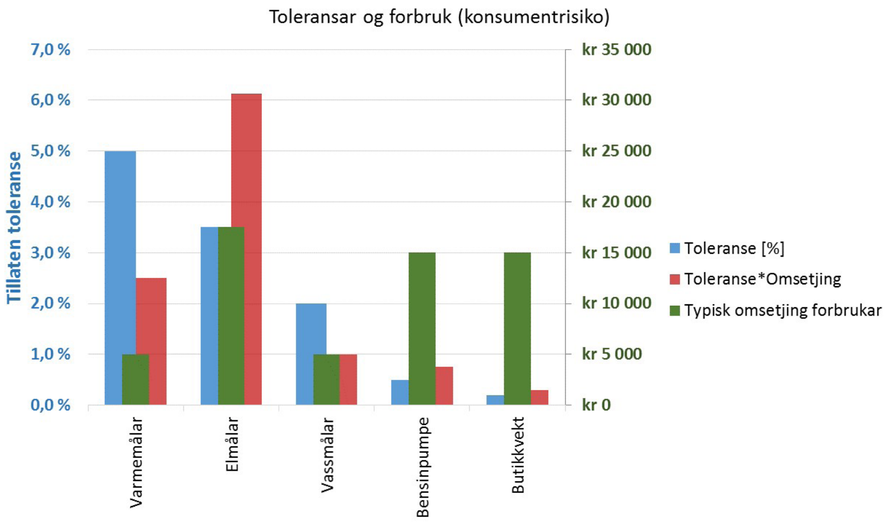

Toleranse for ulike målereiskap og konsumentrisiko.

Figuren viser toleransen og kva toleransen fører til i risiko for forbrukar ved bruk av ulike typar målereiskap. Toleransane for målereiskap er stort sett gjevne som krav som følgjer av europeiske direktiv som er implementert i norsk lovgjeving. Det er ikkje høve til å fastsetje snevrare toleransar enn det som føljer av direktiva da dette vil innebera ei handelshindring.

Om ein gitt prosent målereiskap med feil utanfor toleransen (feilsituasjonen) kan seiast å innebera ein akseptabel risiko vil difor mellom anna vera avhengig av type målereiskap, bransje og omsetjing.

Som figuren viser er det stor skilnad på toleransen for ulike typar målereiskap. Dette vert omtala nærare for vesentlege område i neste avsnitt der konsekvensen av endring i feilsituasjonen vert omtalt.

Endring i feilsituasjonen gjennom året og konsekvensar av avvik, feil og problemområde som er avdekka

Justervesenet har i 2014 utført tilsyn i mange bransjar. Nokre bransjar der Justervesenet har hatt særleg fokus vert omtala her.

Veging i daglegvarebransjen (butikkvekter)
Som figuren på førre side viser, har butikkvekter høge krav til nøyaktigheit i høve til andre typar måleriskap, medan risikoen for forbrukar er låg ved veging i butikk. I praksis vil også nettofeil på grunn av veging bli enda lågare fordi ikkje same vekt blir bruka kvar gong forbrukar handlar. For butikken vil konsekvensen ved feil på ei vekt bety mykje meir sidan butikken har dei same vektene over tid.

Tabellen under viser utvikling i feilsituasjonen dei siste åra:

År	2012	2013	2014
Feilprosent*	16,9 %	14,9 %	14,5 %

**Som prosent av alle kontrollar som er utført på aktuelt område.*

Sjølv om feilprosenten er vesentleg, reknar vi med at konsekvensane av feila som vert oppdaga er låg for forbrukarane. Ein stor del av målefeila går i tillegg i favør av forbrukaren.

Feila er ofte av en slik art at brukaren (butikken) med enkle midlar sjølv kan oppdage dei. Ein stor del av feila skuldast at leverandør eller servicefirma ikkje har oppfylt sine plikter. Det er derfor grunn til å tru at dersom bransjen får informasjon om dette og korleis dei kan unngå feil, vil det være eit effektivt verkemiddel til å redusere feil.

Justervesenet har på bakgrunn av dette i 2014 brukt meir ressurser på dialog og oppfølging av leverandørar og ser no resultat av dette i kontrollverksemda.

I tillegg vert det jobba med informasjonsmateriell (sjå faksimile) til bransjen. Det er også laga ein video som kan nyttast av bransjen og som er forventa å medføre at daglegvarebransjen sjølv kan redusere feilmålingar.

Justervesenet har i 2014 redusert det ordinære kontrollomfanget til fordel for informasjonsarbeid og anna oppfølging og har som målsetjing at dette skal bidra til både redusert ressursbruk og framleis forbetring av feilsituasjonen i 2015.

Fiskeribransjen

Justervesenet har i 2014 auka aktiviteten med uvarsla kontrollar basert på risikovurderingar hos anlegg der fisk vert landa. Periodisk tilsyn har også hatt høg prioritet i denne bransjen.

Under kontrollen har det også i 2014 vore fokus på å avdekke feil som følge av feil bruk, sjølv om vekta i seg sjølv tilfredsstiller krava. Det er i disse tilfella gjort vedtak om krav til bruken av vektene, og det er gjennomført umelde oppfølgingsbesøk i dei fleste tilfella. Totalt vart det under besøka avdekka feil veging med betydelege konsekvensar for det økonomiske oppgjeret. Erfaringar viser at dette er ein type tilsyn som gjev gode resultat og som framleis bør ha stort fokus i tida framover. Justervesenet vil i 2015 utnytte ressursane i kontrollverksemda betre ved betre samordning og informasjonsdeling med Fiskeridirektoratet.

Tilsyn med taksameter

Sidan tilsyn med krav til taksameter starta for fullt i 2011/2012 har dette vore det mest krevjande området i Justervesenet si tilsynsverksemd når det gjeld ressursar. I 2014 har det vore prioritert litt ned i ressursbruken på kontrollaktiviteten i høve til i 2013. I tabellen her er det teke med tal frå 2013 og 2014, sidan vi i 2012 framleis var i ein oppstartfase med drosjekontroll.

	2013	**2014**
Tal på kontroller	8 435	7 814
Timar brukt på tilsyn*	15 394	13 546
Del av totalt tal på enkeltkontrollar med feil som medførte pålegg om retting*	8,3 %	5 %
Totalt tal på registrerte feil	769	476

* Ressursbruk (Tilsyn, -inklusive direkte administrativ oppfølging):

Det har i 2014 vore ein merkbar nedgang i tal på feil som vert oppdaga. Som ein del av evalueringa av tilsyn med taksameter er det i 2014 sett nærare på type feil og konsekvensen av desse. Konsekvensen av feil som skuldast reine målefeil, som vert avdekka under varsla kontrollar, er vurdert å ikkje vera høg. Feil som vert oppdaga på stikkprøvekontrollar indikerer at effekten av å bruke ressursar på slike kontrollar er høgare enn på varsla periodiske kontrollar. Formålstenleg bruk av ressursar i kontrollen i framtida har difor høgt fokus i det pågåande evalueringsarbeidet.

Bilvekter (tungvekter)
Bilvekter (tungvekter) vert nytta til mange formål, eksempel på bruk er:

- Sal av industriråstoff og ferdig tilverka industriprodukt.
- Sal av byggeråvarer (pukk og grus)
- Kjøp og sal av skrapmetall og metall
- Vektkontroll av lastebiler (av vegstyremaktene)

Det har også i 2014 vore registret mange feil under kontrollen av tungvekter, sjå tabellen under. Store vekter har ei snever toleransegrense (omlag 0,2 %, avhengig av kor tung last den vert brukt på). Den høge feilprosenten i seg sjølv betyr difor ikkje direkte at det er høg risiko ved bruk av store vekter. Likevel er dette eit område som Justervesenet i lys av feilregistreringar og innspel frå aktørar i bransjen følgjer med på. Justervesenet vil vurdere nærare om det trengst endringar i tilsynet som kan gje betre effekt og/eller betre ressursutnytting.

	2012	**2013**	**2014**
Administrativ feil	12	11	18
Måleteknisk feil	89	110	74
Tal på kontrollar	541	435	386
Del av kontrollar med feil som medførde pålegg om retting	14,2 %	20 %	19,6 %

Drivstoffmålarar (Bensinpumper)
Det vart i 2014 kontrollert 9652 drivstoffmålarar. Totalt sett er feilsituasjonen relativt uendra og vurdert å vera tilfredsstillande. Justervesenet har i 2014 jobba med oppfølging av og informasjon til leverandørar i bransjen. Introduksjon av meir avanserte målesystem gjev nye utfordringar og behov for kompetanse både hjå leverandørar og hjå Justervesenet. Dette har kravd ressursar i 2014 og vil krevje ressursar også i 2015. Vidare og tettare oppfølging av leverandørar og bransjen er venta å betre feilsituasjonen i 2015.

	2012	**2013**	**2014**
Administrativ feil	136	217	330
Måleteknisk feil	234	270	206
Tal på kontrollar	8904	9979	9652
Ressursbruk (timar)	5706	6325	6275
Del av kontrollar med feil som medførde pålegg om retting	2,9 %	3,4 %	2,9 %

Gull og edle metall

Justervesenet fører tilsyn med omsetjing av varer av edelt metall i Noreg. Det vart i 2013 gjort ei risikovurdering på området. Risikovurderinga avdekka at avvik og manglar i stor grad skuldast manglande kunnskap om regelverket. I 2014 har Justervesenet difor prioritert informasjonsarbeid og kommunikasjon med bransjen. Det er laga ein brosjyre om regelverket som er sendt til alle aktørar som Justervesenet er kjende med. Justervesenet har også delteke på Norsk gull- og urmesse med foredrag.

Samla sett er feilsituasjonen på området vurdert som tilfredsstillande. Justervesenet har i 2014 utført noko færre tilsyn på utsalsstader enn i 2013.

Rapporteringskrav:

- **Alternative tilsynsformer som vert utprøvde, og resultat dette har gjeve**

Tilsyn med krav til internkontroll

Frå 2014 fekk Justervesenet heimel til å fatte vedtak om krav til internkontroll der det ligg til rette for dette. Det er no fatta vedtak om krav til internkontroll for nokre få verksemder. Parallelt er det jobba med interne rutinar for ordninga. Internkontrollsystem vil kunne bidra til å betre feilsituasjonen hjå verksemder som har eiga interesse i korrekte målingar og som har tilstrekkeleg kompetanse. I løpet av 2015 er det venta at Justervesenet fattar fleire vedtak om krav til internkontroll, som grunnlag for å trygge riktige målingar.

Marknadstilsyn

I samband med EU sitt 'New Legislative Framework' har EU hatt aukande fokus på marknadstilsyn. Som ansvarleg for marknadstilsyn med produkt som er omfatta av direktiv om ikkje-automatiske vekter og måleinstrumentdirektivet utfører Justervesenet tilsyn med at produkt som vert marknadsførte og selde oppfyller dei grunnleggjande krava i direktiva.

Å føre tilsyn med at reiskap som vert selde oppfyller krav til rett godkjenning, merking og samsvar med nokre av dei grunnleggjande krava i direktiva, vert i praksis utført som ein del av kontrollen ute hjå brukarane.

Justervesenet fører tilsyn med at målereiskap som vert selde i Noreg møter dei Europeiske krava. Her ein avgassanalysator.

Det har i 2014 i tillegg vorte utført marknadstilsyn på varmemålarar. Marknadstilsyn med omsetjing av avgassanalysatorar har starta opp. Det er funne avvik hjå nokre leverandørar av avgassmålarar og det er også avdekka behov for meir kunnskap om regelverket hjå leverandørane. På bakgrunn av undersøkingane som er gjennomførte følgjer Justervesenet opp einskilde leverandørar. Det er grunn til å tru at feilsituasjonen og kunnskapen vil betre seg på bakgrunn av Justervesenet si oppfølging.

Brukarundersøking

Det vart i 2011 gjennomført ei undersøking der i det vart kartlagt korleis i underkant av 500 brukarar oppfatta Justervesenet si kontrollverksemd. Nytteverdi av kontrollane, kvalitet på tenester og kvalitet på dialogen med Justervesenet var områder som vart undersøkt. Resultatet frå undersøkinga gav verdifull tilbakemelding og vert brukt aktivt i forbetringsarbeid og evalueringar og vurderingar som Justervesenet gjer. Den pågåande evalueringa av kontroll av taksameter er eit eksempel på eit område som har stor nytte av tilbakemeldingane frå Justervesenet sine brukarar.

I tillegg til punkta over har Justervesenet som tidlegare nemnt i 2014 gjort uvarsla tilsyn i drosjenæringa og i fiskerinæringa. Funn ved disse tilsyna viser at dette er tilsyn som gjev god effekt.

Laboratorieverksemda

Målsetjing, frå tildelingsbrevet:

3.3 Bidra til at målingar som vert utførte i næringslivet, forskingsinstitusjonane og forvaltinga er sporbare og tilstrekkeleg nøyaktige

Det etaten først og fremst skal oppnå på dette området er:

- at norske kalibreringstenester og måleteknisk infrastruktur skal halde ein så høg kvalitet som råd, og ikkje lægre enn minstekrav fastsett av Justervesenet.
- at kompetansen om måleteknikk skal halde eit så høgt fagleg kvalitetsnivå som råd innanfor en rimeleg ramme for ressursbruken på dette feltet.
- at laboratoriefasilitetene og kompetansen skal utnyttast så effektivt som råd.
- at målingar gjort i industri, handel, forsking og forvalting i Norge er i samsvar med internasjonale avtalar om måleeiningar og har nasjonal og internasjonal aksept.
- å halde oppe og vidareutvikle målenormalar og formidle kalibreringstenester som gjer at avleste måleresultat kan relaterast til kjende referansar (sporbarheit).

Kvalitetsmål og kvalitetsnivå fastsett for kalibreringstenester og måleteknisk infrastruktur med grunngjeving ut frå formålet i målelova og kva faglige krav til kompetanse om måleteknikk som vert lagde til grunn.

Formålet med målelova er å sikre ein måleteknisk infrastruktur som har tillit nasjonalt og internasjonalt, og å bidra til ein effektiv bruk av samfunnet sine ressursar. Justervesenet legg til grunn at verksemda må oppfylle krav som vert stilte til nasjonale laboratorium internasjonalt. Krava omfattar 3 hovudelement: Kvalitetssikring i samsvar med standarden NS-ISO/IEC 17025 eller tilsvarande; deltaking i samanliknande laboratorieprøvingar; publisering av beste måleevner på Meterkonvensjonen sin database.
Dei 3 nemnde krava er minstekrav som vil gjelde uansett kva kalibrerings- og måletenester ein tilbyr. Når desse internasjonale krava vert innfridde, vil også norske miljø sine krav vera oppfylte. Dette gjeld mellom anna Norsk akkreditering sine krav til sporbare målingar. Når det gjeld tenestetilbodet Justervesenet tilbyr, arbeider Justervesenet for å dekke dei områda og tenestetypane der det er vesentleg etterspurnad i Noreg, og med omsyn på kostnaden med etablering og drift av tenesta. Statistikken under for kalibreringstenestene, vist under, er eit viktig element i å vurdere samfunnsnytten.

På nyåret i 2014 sende Justervesenet inn årsrapportar for kvalitetssikring, for JV og dei utpeikte institutta, til Euramet sin komite for kvalitet. Alle dei norske rapportane vart godkjende etter at vi hadde svart på mindre merknader til rapportane.

Framover vil det kome nokre vesentlege endringar og Justervesenet har i 2014 gjort ein del førebuingar for kunne bli akkreditert for edelmetallanalyse og å bli akkreditert som grunnlag for ny utpeiking som teknisk kontrollorgan frå april 2016.

Justervesenet si rolle som nasjonalt måleteknisk institutt inneber at vi skal kunne levere både kalibrerings- og måletenester i tillegg til kompetanse innan måleteknikk. For å halde eit høgt nivå på tenestene, utvikle nasjonale normalar for måleeiningar og å spreie kunnskap om måling, er vi avhengige av høg kompetanse hjå dei tilsette. Av dei same grunnane er det naturleg at eit slikt miljø gjennomfører forsking og utvikling, både i regi av dei europeiske programma og i samarbeid med U&H-sektoren og andre institutt i Noreg. For å fylle dei rollane laboratoriet har, trengst ei blanding av kompetanse som inkluderer ingeniør/teknikarbakgrunn, mastergrad og doktorgradsnivå.

Omfanget av kalibrerings- og måletenester

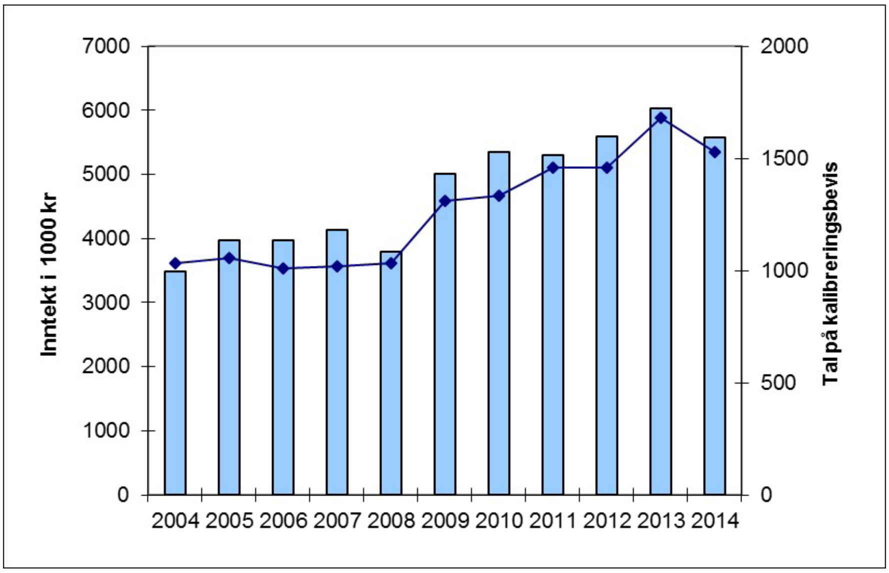

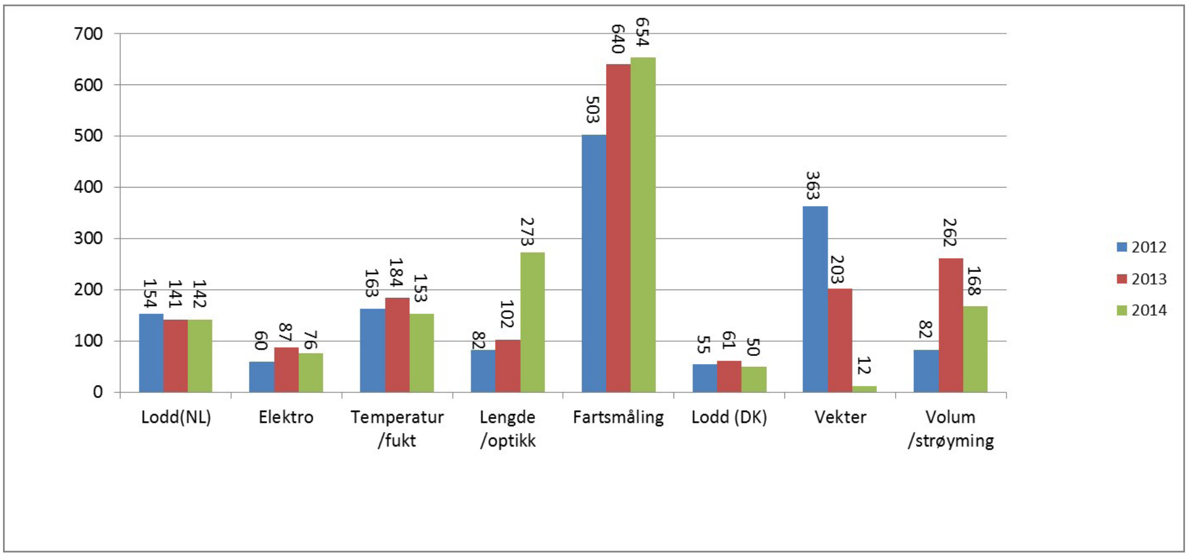

Figuren viser omfanget av kalibreringstenester i Justervesenet dei siste tre åra.

Det økonomiske omfanget av kalibreringstenestene var på 5,575 mill kroner i 2014, jamført med 6,032 mill i 2013, dette er ein nedgang på om lag 8 %. Talet på kalibreringsbevis var 1528 i 2014, jamført med 1680 i 2013. Dette er ein nedgang på om lag 9 %. Gjennomsnittleg inntekt per kalibreringsbevis var 3649 kroner, men som kommentert tidlegare år er det svært stor variasjon i inntekt frå oppdrag til oppdrag. Den vesentlegaste endringa er at Justervesenet har trappa kraftig ned på kalibrering av vekter, dette utgjer hovudbidraget til det reduserte talet på bevis og inntekter. Mesteparten av vektkalibrering vert no utført av akkrediterte kalibreringslaboratorium. Dei andre kalibreringstenestene har samla sett hatt vekst, både i tal på bevis og inntekter. Den kraftige auken vi ser på området «lengde/optikk» skuldast dei nye tenestene for kalibrering av utstyr for periodisk køyretykontroll.

Kva nye kalibreringstilbod som vert etablerte, og kva samarbeid det er med andre norske aktørar på dette feltet.

I samband med at Vegvesenet innfører krav om akkreditering av leverandørar av kalibreringstenester til bilverkstader som utfører periodisk køyretykontroll (PKK), er det mange av desse leverandørane som har kontakta Justervesenet for å få kalibrert ulike typar utstyr. Laboratoriet har difor etablert kalibreringstenester for krysslaserar (som vert brukte i samband med lyskontroll på køyrety), gråfilter (som vert brukte i samband med avgassprøving) og lodd/vektarmar (som vert brukte for bremseprøving). Denne typen kalibreringstenester har ikkje vore tilgjengelege for norske kundar tidlegare.

Tabellen viser omfang av TKO-oppdrag for MID og NAWI-direktiva i 2014:

	Søknader under behandling pr. 31.12.2013	Nye søknader i 2014	Behandlede søknader i 2014	Henlagte søknader i 2014	Søknader under behandling pr. 31.12.2014
MID modul B	10	4	2	6	6
MID modul G	16	5	1	4	16
MID modul F1	0	6	6	0	0
NAWI	3	0	0	2	1
Andre	0	3	0	0	3
SUM	29	18	9	12	26

I tillegg til oppdraga vist over har Justervesenet 2 kundar med eksisterande godkjenning av kvalitetssystem for produksjonsprosessen for måleinstrument (1 for MID modul D og 1 for NAWI).

Tabellen viser utvikling av førstegangsverifikasjon for dei siste 3 åra.

	2012	2013	2014
MID modul F	306	135	277
NAWI modul F	2397	2078	2054
Sum modul F	2703	2213	2312

Omfanget av kompetanseoppbygging- og overføring gjennom FoU-verksemd, kursverksemd, rådgjeving og annan kontakt med næringsliv, offentlege styresmakter, universitet, høgskular og internasjonale fagmiljø.

Laboratoriet har framleis eit stigande engasjement i forskingsprosjekt og rådgjevingsoppdrag. I 2014 har vi vore i ein overgangsfase frå EMRP (European Metrology Research Programme) til det nye EMPIR (European Metrology Programme for Innovation and Research). Siste utlysinga i EMRP var i 2013, og godkjende prosjekt starta opp i 2014. Desse vil halde fram til 2017. Samstundes kom EMPIR i gang, med si første utlysing i 2014.

Her er ein oversikt over EMRP-prosjekta Justervesenet er involverte i:

- ”Metrology for pressure, temperature, humidity and air speed in the atmosphere”. (Oktober 2011 til oktober 2014).

- ”NEW04”, om metodar for måleusikkerheitsestimering og risikovurderingar. (Oktober 2012 til oktober 2015).

- ”NEWSTAR”, om nye metodar og utstyr for måling av optisk effekt. (Oktober 2013 til oktober 2016).

- ”Q-wave”, nye metodar og utstyr for måling av vekselspenning og –straum. (Juni 2013 til juni 2016).

- «LNGII», om måling av flytande naturgass, dette er ei vidareføring av eit tidlegare EMRP-prosjekt om same tema. (Juni 2014 til juni 2017).

- «IMPRESS», om måling av industrielle utslepp. (September 2014 til september 2017).

Arbeidet med utvikling av oppfølgingsprogrammet til EMRP, EMPIR, heldt fram i 2014. Justervesenet har halde tett kontakt med NHD om utviklinga. I mars 2014 har Noreg ved næringsministeren forplikta seg til deltaking i programmet. Det norske engasjementet er auka jamført med i EMRP. Dette gjev oss rammer til å delta i fleire søknader, og dermed større sjansar til å kome med i fleire prosjekt. Godkjenningsprosessen i EU vart fullført gjennom vedtak i EU-parlamentet i april og i Ministerrådet i mai. I 2014 starta EMPIR opp med for-utlysingar, før programmet var formelt vedteke. Utlysingane følgjer om lag same årlege syklusar som i EMRP, der ein startar med utlysing etter prosjektidear i starten av året. Frå ideane som kjem inn vert det prioritert eit utval som igjen er grunnlag for utlysing etter prosjekt. Prosjektutlysinga kom 24. juni 2014 med søknadsfrist 9. oktober. Tema for utlysninga i 2014 var knytt til metrologi for industriell nytte, og for oppbygging av metrologikapasitet i nye medlemsland. Justervesenet var med i 5 søknader i 2014, og 2 av desse vart godkjende. Det eine godkjende prosjektet omfattar utvikling av målemetodar for høge temperaturar i industrien, her er Elkem Solar med som norsk industripartner. Det andre godkjende prosjektet handlar om vidareutvikling av metodar og utstyr for måling av vekselspenning med bruk av supraleiarelektronikk, og byggjer delvis på resultat frå EMRP-prosjektet «Q-wave».

Tema for utlysingane i EMPIR varierer frå år til år, i 2015 vert det fokus på metrologi for helse, for utvikling av SI-systemet, oppbygging av metrologikapasitet i nye medlemsland, og metrologi knytt til standardisering. Justervesenet heldt dei utpeikte institutta NILU, NIVA og Strålevernet tett oppdaterte om framdrifta.

Justervesenet har arrangert 2 opne kurs i 2014, eitt om måleteknikk og måleusikkerheit retta mot aktørar som skal akkrediterast for målingar knytt til periodisk kjøretøykontroll, og eitt om måleusikkerheit for kalibrerings- og prøvingslaboratorium. Vidare har vi arrangert fleire spesialtilpassa kurs for einskilde verksemder.

Ein av Justervesenet sine tilsette, Marit Ulset Sandsaunet, gjennomfører sitt doktorgradsprosjekt i fysikk, dette starta i 2013, og er samfinansiert av UniK og Justervesenet. Temaet i oppgåva er måling av optisk effekt og fundamentale konstantar.

Justervesenet sende inn 2 søknader om offentleg PhD-prosjekter, etter Forskingsrådet si utlysning i 2014. Begge søknadene våre vart godkjende og starta opp i desember 2014. Therese Sørheim Stokkan gjennomfører eit prosjekt som er knytt til måling av optisk effekt, og hovudfokus er på studie og forbetringar av halvleiarstrukturane som vert nytta i optiske detektorar. Prosjektet vert gjennomført i samarbeid med Universitetet i Oslo og Institutt for energiteknikk. Bjørnar Karlsen gjennomfører eit prosjekt som er knytt til måling av elektrisk vekselspenning med supraleiarelektronikk. Prosjektet vert gjennomført i samarbeid med Høgskulen i Buskerud og Vestfold.

2 av Justervesenet sine tilsette, Helge Karlsson og Henning Kolbjørnsen, har hausten 2014 førelest mastergradsemnet "Kvalitetssikret måleteknikk og statistiske analysemetoder" ved Universitetssenteret på Kjeller. 6 studentar tok eksamen.

2 fysikkstudentar frå NTNU, Molly Bazilchuck og Bastian Fjermeros, har fullført sine oppgåver for MSc-graden ved Justervesenet i 2013-2014, fyrstnemnde i samarbeid med IFE og sistnemnde i samarbeid med UniK. Jarle Gran og Chi Kwong Tang frå Justervesenet var rettleiarar.

Eivind Bardalen, som er stipendiat ved Institutt for mikro- og nanosystemteknologi ved Høgskulen i Buskerud og Vestfold, gjennomfører eit PhD-studium på eit tema som er tett kopla til arbeidet i EMRP-prosjektet «Q-wave». Helge Malmbekk frå Justervesenet er rettleiar.

Det har vore arrangert fleire større internasjonale konferansar innanfor metrologi i 2014. På dei svært renommerte konferansane NEWRAD (Helsinki, Finland i juni 2014, hovudfokus på optisk radiometri) og CPEM (Rio de Janeiro, Brasil i august 2014, hovudfokus på elektromagnetisk måleteknikk) har fleire av Justervesenet sine tilsette presentert forskingsarbeid. Medarbeidarar i Justervesenet hadde også fleire bidrag på det norske elektrooptikkmøtet i april 2014.

Her er ein oversikt over publikasjonar og konferansebidrag:

White, Malcolm; **Gran, Jarle**; Tomlin, Nathan; Lehman, John: "A detector combining quantum and thermal primary radiometric standards in the same artefact", Metrologia 51 (2014), S245-S251.

K.Ellingsberg: "System for in-circuit current measurement, the JV-active Shunt", p254-255, Conference Digest CPEM2014, IEEE: CFP14PEM-PRT, ISBN:978-1-4799-5205-2.

Marit Ulset Sandsaunet, **Chi Kwong Tang** and **Jarle Gran**: "First measurements of fundamental constants with a predictable photodiode cryogenic radiometer", CPEM 2014, Rio de Janeiro, 25. – 29.08.2014, muntleg presentasjon v Marit Ulset Sandsaunet.

T. Kübarsepp, M. Tamre, **J. Gran**, E. Monakhov, M. Merimaa, L. Werner, and M. L. Rastello: "Determination of e/h ratio by optical measurements", CPEM 2014, Rio de Janeiro, 25. – 29.08.2014, muntleg presentasjon ved Jarle Gran.

Jarle Gran, **Helge Malmbekk**, and **Kåre Lind**: "Photodiodes as current source in high-frequency low temperature applications", CPEM 2014, Rio de Janeiro, 25. – 29.08.2014, poster.

Jane Ireland, Dale Henderson, Jonathan Williams, Oliver Kieler, Johannes Kohlmann, Ralf Behr, **Jarle Gran**, **Helge Malmbekk**, **Kåre Lind** and **Chi Kwong Tang**: "An opto-electronic coupling for pulse driven Josephson junction arrays", CPEM 2014, Rio de Janeiro, 25. – 29.08.2014, poster.

J. Kohlmann, R. Behr, O. Kieler, J. Diaz De Aguilar Rois, M. Šíra, A. Sosso, B. Trinchera, **J. Gran**, **H. Malmbekk**, B. Jeanneret, F. Overney, J. Nissila, T. Lehtonen, J. Ireland, J. Williams, R. Lapuh, B. Voljc, T. Bergsten, G. Eklund, T. Coskun Öztürk, E. Houtzager, H.E. van den Brom, P. Øhlckers: "A quantum standard for sampled electrical measurements – main goals and first results of the EMRP project Q-WAVE", CPEM 2014, Rio de Janeiro, 25. – 29.08.2014. poster.

Jarle Gran, Malcolm White, Nathan Tomlin: "Predictable Photodiode Cryogenic Radiometer; Two primary radiometric standards combined in one artefac", NEWRAD 2014, Helsinki, 24.-27.06.2014, muntleg presentasjon ved Jarle Gran.

J. Gran: "Experimental prediction of Predictable Quantum Efficient Detector responsivity", NEWRAD 2014, Helsinki, 24.-27.06.2014, poster.

C. K. Tang and **J. Gran**: "Two-dimensional simulation of an induced-junction detector with Genius device simulator towards a predictable quantum efficient detector", NEWRAD 2014, Helsinki, 24.-27.06.2014, poster.

M. U. Sandsaunet, C. K. Tang and **J. Gran**: "Characterization of a Predictable Photodiode Cryogenic Radiometer for measuring fundamental constants", NEWRAD 2014, Helsinki, 24.-27.06.2014, poster.

Ingmar Müller, **Chi Kwong Tang, Jarle Gran**, Lutz Werner: „Experimental validation of the predictability of a Predictable Quantum Efficient Detector by direct comparison", NEWRAD 2014, Helsinki, 24.-27.06.2014, poster.

M. L. Rastello, **J. Gran**, I. Müller, M. Smid, G. Brida, T. Dönsberg,
M. Tamre, E. Monakhov: "The NewStar project: NEW primary STAndards and traceability for Radiometry", NEWRAD 2014, Helsinki, 24.-27.06.2014

M. U. Sandsaunet, **C. K. Tang** and **J. Gran**: "A Predictable Photodiode Cryogenic Radiometer for measuring fundamental constants", Nano-Network Workshop 2014, Tønsberg, 16.-19.06.14., muntleg presentasjon ved Marit Ulset Sandsaunet.

J. Gran: "Quantum based optical power primary standards", Norwegian Electro-optics meeting 2014, Fevik, 23. – 25.04.14, muntleg presentasjon.

M. U. Sandsaunet, **C. K. Tang** and **J. Gran**: "Characterization of a Predictable Photodiode Cryogenic Radiometer for measuring fundamental constants", Norwegian Electro-optics meeting 2014, Fevik, 23. – 25.04.14., muntleg presentasjon ved Marit Ulset Sandsaunet.

C. K. Tang and **J. Gran**: "Two-dimensional simulation of an induced-junction detector with Genius device simulator towards a predictable quantum efficient detector", Norwegian Electro-optics meeting 2014, Fevik, 23. – 25.04.14, poster.

Utnyttingsgraden av laboratoria
I bygget til Justervesenet på Kjeller er alle laboratorierom tekne i bruk, bortsett frå 2 som no er nytta til lager. Dette er same status som i 2013, og gjer at vi har bra fleksibilitet med omsyn på laboratorieareal. Vi vurderer også om det er naudsynt å omprioritere internt i bruken av romma til ulike oppgåver ettersom det skjer endringar i omfang, prosjekt, utstyr og metodar på dei ulike fagområda.

Etablerte samarbeid med referanselaboratorium, medrekna samarbeid med referanselaboratorium som kan ta ansvar for sporbarheit på områder som Justervesenet ikkje dekkjer sjølv
Justervesenet har samarbeid med dei utpeikte institutta Statens Strålevern, Norsk institutt for luftforsking og Norsk institutt for vannforsking. Samarbeidet er regulert i avtalar, og inkluderer mellom anna krav til kvalitetssikring som er stilt i Meterkonvensjonen sin MRA-avtale. Justervesenet dekker også medlemsskapet i Euramet på vegne av dei utpeikte institutta og det norske kontantbidraget i EMPIR, på same måten som for EMRP. I Meterkonvensjonen er det på gang eit arbeid med å modifisere krava til utpeikte institutt, og Justervesenet vil halde tett kontakt med dei utpeikte i Noreg i dette arbeidet.

Økonomisk resultat 2014

Driftsutgifter
Justervesenet viser til leiaren sin kommentar i del VI. Nærmare forklaringar og vurderingar av vesentlege forhold, samt tabellen med nøkkeltal til årsregnskapet er omtala i kapittel II.

Den samla tildelinga til Justervesenets (post 01-21) auka med 4,8% til kr. 127 327 000. Utgifter rapportert i «bevilgningsregnskapet» var kr. 123 737 970. Driftsutgiftene* utgjorde 98,8 av dette. Driftsutgiftene auka med 3,3% samanlikna med 2013. Figuren under viser samansetjinga av driftsutgiftene for 2014. Løn og sosiale utgifter utgjorde 53% av driftsutgiftene og er ein liten auke frå 2013. Talet på årsverk auka frå 90 til 92. Lønsutgifter per årsverk auka med 3,6%, og er knytt til løns-aukingar og økt pensjonskostnader samanlikna med 2013. Utgifter til leie av lokale, drift og ivaretaking av bygg utgjer 19% av dei totale driftsutgiftene, og størstedelen gjeld bygget på Kjeller som er spesialbygd for Justervesenet si verksemd.

*Driftsutgifter er definert som «utbetalinger til lønn og sosiale utgifter» minus «offentlige refusjoner vedrørende lønn» pluss andre utbetalingar til drift, jf. Oppstilling av artskontorapporteringa i del VI - årsregnskapet

Driftsutgifter (tal i tnok)

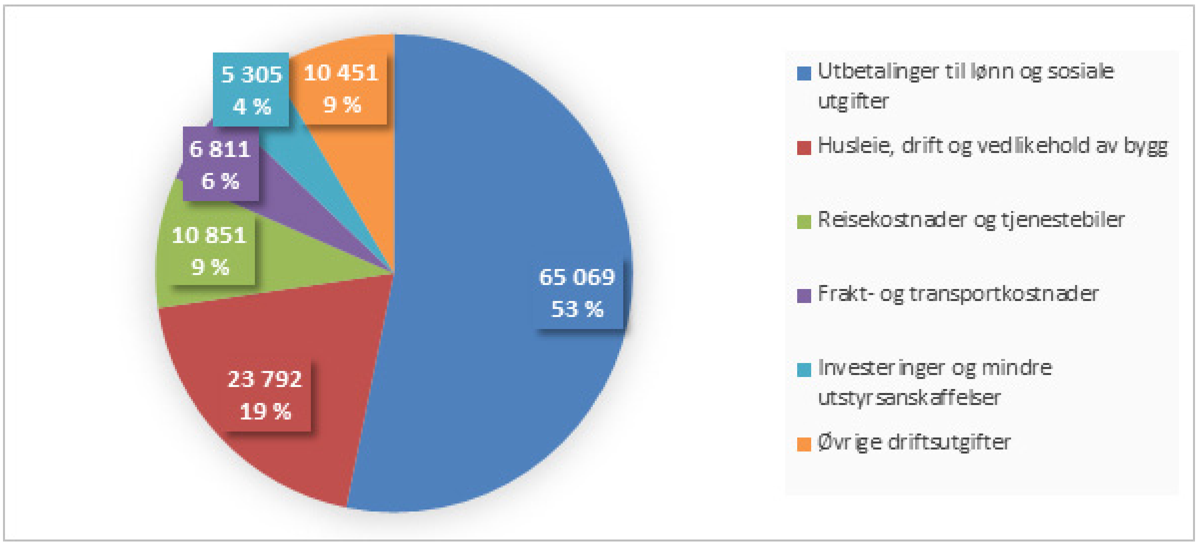

Driftsinntekter

Utprøving av nye tilsynsmetodar har til ein viss grad kome i konflikt med kravet om gebyrinntekter i 2014. Inntektskravet vart endra ved ny saldering hausten 2014, og samla inntektskrav var på kr 79 000 000. Inntekter rapportert i «artskontorapportering» viser totale inntekter på kr. 81 221 609, ein 2,3% auke frå 2013. Fordelinga av inntektene kan sjåast i figuren nedanfor. Gebyrinntektene og inntekt frå tenesteproduksjonen har passert kravet jmf. oppstillinga til «bevilgningsregnskapet», og det er søkt om overføring til 2015.

Driftsinntekter (tal i tnok)

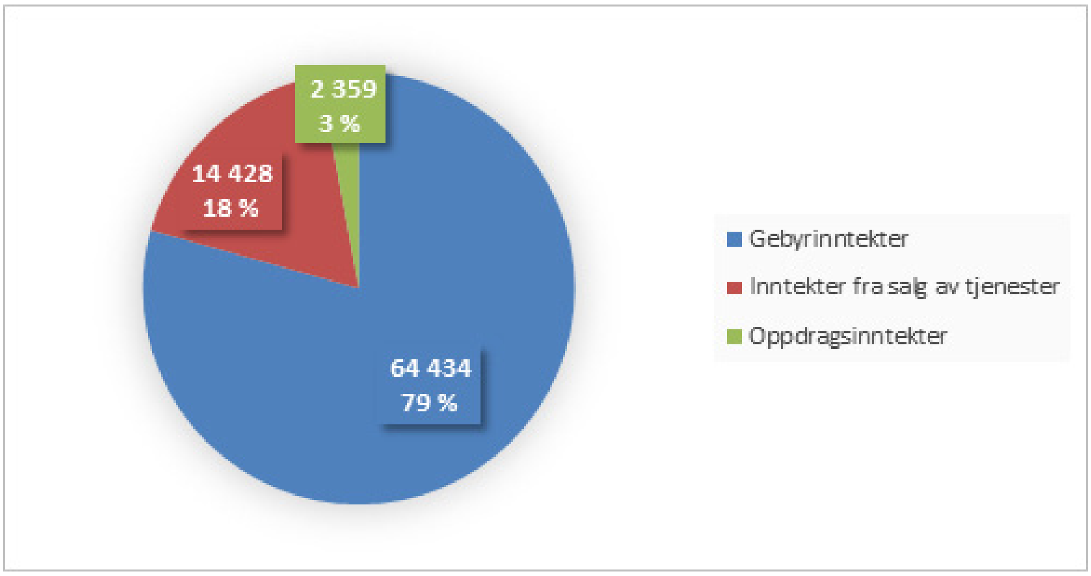

IV. Styring og kontroll av verksemda

EI OVERORDNA VURDERING AV OPPLEGG FOR STYRING OG KONTROLL.

I Justervesenet sin kvalitetspolitikk heiter det mellom anna:

«Formålet med kvalitetssystemet er å sikre at Justervesenet sitt arbeid tilfredsstiller alle relevante krav i samsvar med norske lover og forskrifter, internasjonale avtalar og standardar, eksempelvis NS-EN ISO/ IEC 17025. Justervesenet sine aktiviteter skal belaste det ytre miljøet så lite som råd og ivareta omsynet til helse, miljø og tryggleik.»

Kvalitetssystemet omfattar både administrative rutinar som gjeld kvar og ein medarbeidar og rutinar innan dei spesifikke administrative fagområda som økonomi, personell, IKT osb. Kvalitetssystemet dekker også Justervesenet sine spesifikke fagområde, slik som utgreiing, sporbarheit, kalibrering, tilsyns- og kontrollaktivitet osb.

Justervesenet gjennomfører planmessige internrevisjonar og revisjon med innleigde fagspesialistar på utvalde område. Revisjonsaktiviteten hjelper til at systemet vert halde ved like og vert følgt. Avdelingane har møter for å lukke avvik på ein systematisk og lærande måte.

Leiinga sin gjennomgang viser at kvalitetssystemet vert etterlevd, samstundes som det er eit forbetringspotensial i å bruke avvik/forbetringsmeldingar meir aktivt.

Innan eit avgrensa område, vektkalibrering, har Justervesenet vore akkreditert, dette området har vore følgt opp med revisjon av Norsk Akkreditering. Justervesenet søkjer tidleg i 2015 om akkreditering for eit anna område, edelmetallanalyse, og har arbeidd aktivt med denne prosessen i 2014. Frå og med april 2016 skal alle tekniske kontrollorgan utpeikast på nytt, dette vil også omfatte Justervesenet. EU legg føringar som peiker i retning av at akkreditering vil vera den klart føretrekte grunnlaget for utpeiking. Justervesenet har diskutert dette spørsmålet med NFD i løpet av 2014 og ei avklaring er teke inn i tildelingsbrevet for 2015.

Innanfor konkret måloppnåing og økonomistyring det einskilde år, har leiargruppa og dei ulike avdelingane ei rullerande oppfølging.

Måloppnåing vert gjennomgått med ei grundig risikovurdering, kvart tertial. Dersom det oppstår vesentlege endringar, vert risiko vurdert oftare. Heile leiargruppa er involvert i arbeidet med vurdering av risiko og risikoreduserande tiltak.

Økonomisk oppfølging mot periodisert budsjett skjer i leiargruppa kvar månad.

Systematikken i risikovurdering for ikkje å nå mål og månadleg økonomisk oppfølging mot periodisert budsjett, har gjort Justervesenet i stand til å varsle tidleg i året dersom det er rammevilkår eller føresetnader som kan påverke resultata.

For meir detaljert analyse av ressursbruk og utvikling av nøkkeltal, vurderer leiinga at det er råd å få ut meir informasjon enn det som vert gjort i dag. Dette baserer seg mellom anna på elektronisk aktivitets-registrering av timar som er gjennomført de siste årene.

Både eksisterande elektroniske fagsystem og avgrensa integrasjon mellom Justervesenet sine administrative system og fagsystem, er til hinder for effektiv analyse, planlegging, gjennomføring og oppfølging av verksemda. Dette høvet er teke opp med NFD og spelt inn som forslag til satsingsområde for 2016.

SÆRSKILDE TEMA

Stillingar, rekruttering og likestilling
Justervesenet har i 2014 disponert 92 årsverk.
Pr. 31.12.14 var det totalt 97 tilsette i Justervesenet, 94 faste stillingar, ein vikar, ein mellombels ekstrahjelp og direktøren som er tilsett på åremål. To av dei fast tilsette arbeider deltid (ei kvinne og ein mann) og pr. 31.12. hadde fem tilsette mellombels reduksjon av stillinga (ei kvinne og ein mann pga. omsorg for born, og to kvinner og ein mann pga. sjukdom/arbeidsavklåring.)

Pr. 31.12.14 var fire av dei fast tilsette over 62 år, og alle fire er framleis i full stilling. I tillegg har to tidlegare tilsette vore engasjerte på pensjonistløn i 2014.

I 2014 har fire personar begynt i Justervesenet, og i tillegg vart ein vikar fast tilsett. Fire personar slutta i faste stillingar.

Pr. 31.12. var to fast tilsette i foreldrepermisjon.

Gjennomsnittleg løn for alle tilsette pr. 31.12.14 var mellom lønnstrinn 62 og 63. For kvinner var gjennomsnittleg løn pr. månad kr 44.630 og for menn kr 44.248.
Justervesenet si leiargruppe består av tre kvinner og to menn.
Dei fire nye tilsette i 2014 var menn. Ved utgangen av året var kvinneandelen i Justervesenet 29,9 %.
Vedlegg 1 «Tilstandsrapport – kjønn» gjev fleire detaljar for 2013 og 2014 for tilsette fordelt på kjønn.

Ved utgangen av 2014 har Justervesenet seks fast tilsette med innvandrarbakgrunn.

HMS, arbeidsmiljø, oppfølging av sjukefråvær og IA-avtalen

Justervesenet har i 2014 gjennomført planlagde tiltak innan helse, miljø og tryggleik, mellom anna brannøvingar, vernerundar og helsekontroll for kontrollørar. Det er i 2014 gjort ei risikovurdering med omsyn på brann og eksplosjon for alle deler av bygget i Fetveien 99 på Kjeller. Tilsvarande vurdering er planlagt for distriktskontora sine lokale i 2015.

Etaten gjennomførte ei arbeidsmiljøundersøking for alle tilsette i løpet av året. Resultat frå undersøkinga har vorte presentert og gjennomgått med AMU, tillitsvalde og alle tilsette, i fellesskap og i grupper. Arbeidet er følgt opp med nokre tiltak i 2014 og fleire er planlagde for 2015.

Det har vore nedgang i gjennomsnittleg sjukefråvær frå 4,82% i 2013 til 4,08% i 2014. Sjukefråværet vert følgt opp systematisk, dei sjukemelde blir følgt opp etter vedtekne prosedyrar og retningsliner. Det er i 2014 gjennomført aktivt tilretteleggingsarbeid for å få langtidssjukemelde tilbake i arbeid. I tillegg har Justervesenet teke imot ein ekstern arbeidstakar for utprøving i arbeidslivet.

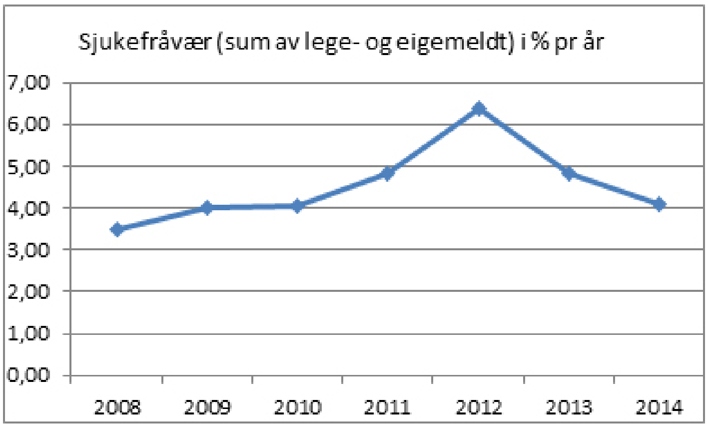

Det er inngått ny IA-avtale i 2014. IA-tiltak er inkludert det ordinære HMS-planverket.

Ytre miljø

For Justervesenet sin aktivitet, på Kjeller og i feltarbeid, er det innført rutinar og prosedyrar for å ta vare på miljøet. Tilsynsaktiviteten medfører ei stor grad av transport av personell og utstyr. Tenestebilane er godt vedlikehaldne slik at dei ikkje påverkar ytre miljø meir enn naudsynt.

Tryggleik og beredskap

Det er utarbeidd eigne prosedyrar og eige informasjonssystem for arbeid etter Tryggleikslova sitt nivå "Begrensa" i Justervesenet. I 2014 har ikkje etaten hatt aktivitet som er omfatta av denne klassifiseringa.

Det er ikkje registrert tryggleikstruande hendingar i løpet av 2014.

I samband med ein høgare risikosituasjon i Noreg sommaren 2014, vart fysisk sikring av bygget gjennomgått på nokre punkt. Ei ytterlegare vurdering av fysisk tilgang til bygget er meldt inn til Statsbygg. Det er stort fokus på informasjonstryggleik, og ein av medarbeidarane har gjennomført tryggleikssertifiseringskurs. Som eit ledd i oppfølginga av informasjonstryggleiksarbeidet, er forslag til tryggleikspolitikk for IKT gjort ferdig. I løpet av 2014 skulle det etter plana vore gjennomført ei beredskapsøving, dette er utsett til 2015.

Kommunikasjonsarbeid
I 2014 har Justervesenet vore meir profilert enn nokon gong. Det skuldast mellom anna premieren på Bent Hamer sin spelefilm 1001 gram, der Justervesenet vart godt synleggjort, og som vidare medførte ein god del presseoppslag. I den samanhengen var overingeniør Torgunn Garberg med på «Lindmo» på NRK, saman med hovudrolleinnehavar Ane Dahl Torp.

Justervesenet var også 4 laurdagar i beste sendetid heime i stova til folk i lottosendingane. Produksjonsselskapet til Norsk Tipping brukte Justervesenet sin kontroll av kulene som utgangspunkt for å lage ein serie som viste mange sider av Justervesenet.

Justervesenet sin tidsansvarlige, Harald Hauglin, er stadig i pressa, og var i 2014 med i programmet «Typisk Norsk» med Petter Schjerven, då programmet handla om tid.

Som tilsynsorgan vert Justervesenet av og til spurt om å bidra i forbrukarprogram. Distriktssjef Bård Helmersen var med i både «TV2 hjelper deg», for å vege opp kjøt, og i P1-programmet «Her og Nå», som ville vera med på ein umeld drosjekontroll.

Nettsida www.justervesenet.no fikk på tampen av 2014 ein ny plattform, men denne vil først bli implementert i 2015. Sommaren 2014 vart det gjennomført ei brukarundersøking for nettsida. Resultata viste at dei fleste respondentane var godt nøgde med sida. Ny plattform var likevel naudsynt, då dagens løysning vert fasa ut av leverandøren.

Internkommunikasjonen i Justervesenet fekk eit løft då kommunikasjonssystemet LYNC vart installert. Møter mellom distriktskontor og hovudkontor kan no gjerast «live» via møterom på PC-en.

Medarbeidarar frå JV har delteke på ei rekke metrologiske konferansar og gitt foredrag, og på denne måten bidrege til å profilere JV som ei kunnskapsverksemd.

Sakshandsaming og arkivaktivitet
Nokre nøkkeltal for sakshandsaming- og arkivaktivitet for perioden 2012 – 2014.

	2012	**2013**	**2014**
Journalpostar publisert i OEP	38 925	43 063	43 109
Tal på oppmodingar om innsyn/ tal på dokument	291/666	187/500	122/289
Tal på klager på innsyn	1 (ikkje medhald)	0	0
Kontrollsaker *)	15 503	15 864	14 407
Kalibreringssaker *)	495	442	440

**) Kontroll- og kalibreringssakene kan omfatte eitt eller fleire instrument og rapportar/bevis.*

Redusere og fjerne tidstjuvar i forvaltninga
Justervesenet rapporterte hausten 2014 til NFD om 6 tidstjuvar i Justervesenets arbeid som skuldast rutinar i andre etatar, regelverk eller avtalar. Stikkord for disse tidstjuvane er følgjande:

- Dokumentpublisering i html på regjeringen.no
- Forenkling i felles statleg rammeavtale for banktenester
- Skatteopplysningar ved offentlege innkjøp
- Regelverk om offentlege innkjøp
- Skatteetaten sitt regelverk for fri bil utanfor standardregelen
- Særavtale om rutinemessige oppdrag utan overnatting - kost

Riktig bruk av samfunnet sine ressursar er ein føresetnad for Justervesenet sitt samfunnsoppdrag – å sikre tillit til norske målingar og måleresultat. I utvikling av regelverk og gjennomføring av tilsyn og laboratorietenester blir effektivisering og forenkling for næringslivet kontinuerleg vurdert. I 2014 er dette konkretisert ved følgjande:

- Ny forskrift vart sett i kraft 1.januar 2014 som mellom anna gjer det mogleg for Justervesenet å nytta meir målretta tilsynsformer framfor eit statisk periodisert system.

- Å prøve ut nye tilsynsformer:
    - Informasjonstiltak retta mot dagligvarehandelen og tilbod om eigenkontroll for å auke kunnskapen og motivasjonen til sjølv å sikre nøyaktige målingar. Dette blir gjort i staden for deler av det periodiske tilsynet.
    - Nytte allereie eksisterande internkontrollsystem som grunnlag for tilsyn, der det ligg til rette for dette formål.

- Vurderingar av kor ofte tilsyn skal gjerast ut frå risiko.

- Endra regelverk slik at det vert lettare å etterleve for næringslivet. Fjerna tidsavgrensa godkjenning og dermed kravet om at reiskap er ulovleg å bruke dersom ikkje brukar har varsla Justervesenet om at godkjenningsperioden er gått ut.

- Betre bestillingsløysingar på internett for både tenester og tilsyn.

- Betra sentralbordløysing for dei som tek kontakt med Justervesenet på telefon og intern fordeling av samtalene.

- Elektronisk søknadsskjema på nye stillingar, direkte overføring til arkiv, automatisk etablering av søkjarlister osb.

- Starta arbeidet med å legge grunnlag for ny internettside som blir etablert i 2015.

- Innført Lync for å lette kommunikasjon, særlig mot distriktskontor, men også elles i verksemda. Dette gjer det lettare å dele informasjon uavhengig av fysisk avstand.

- Integrering av reiserekningar i det eksisterande lønssystemet slik at ein unngår dobbeltregistrering og lettar vidare rapportering av arbeidsgjevardata.

Fleire interne prosjekt har effektivisering som mål:

- Det vesentligaste er gjennomgang av IKT-fagsystema og integrasjonen med dei administrative systema. I 2014 har kartlegging og prosjektutvikling for satsingsforslag for 2016 vore prioritert.

- Medan vi ventar på eit forbetra IKT-system, mellom anna tilpassa ein endra tilsynsaktivitet, har prosjektet PPOF (Praktisk prioritering og fordeling) i løpet av 2014 levert fleire forbetringar for effektivisering med utgangspunkt i dagens system.

V. Vurdering av framtidsutsikter

Nøyaktig og kvalitetssikra måling er sentralt for eit godt fungerande samfunn, mellom anna innanfor industri, handel, forsking, helse, rettstryggleik og miljø.
Justervesenet si rolle er å sikre nasjonal og internasjonal tillit til norske målingar, føre tilsyn med målingar og utføre regelverksutvikling. Justervesenet forvaltar ei vesentleg mengde data om målingar og måleinstrument i næringslivet og i eiga forvaltning.

Dagens IKT-fagsystem for tilsyn og tenester er utdaterte, manglar opningar mot næringsliv og forvaltning, og er for sårbare. Systema er til hinder for å nå etaten sine mål, mellom anna å gjennomføre effektivt tilsyn og utvikle gode laboratorietenester. Justervesenet si evne til å ivareta sin samfunnsrolle er avhengig av at det vert gjennomført ei vesentlig oppgradering av etaten sine IKT-løysingar i samsvar med Regjeringa sitt digitaliseringsprogram. Moderniseringa vil skape ein enkel og kostnadssparande kommunikasjon mellom næringsliv og Justervesenet, og vil bli gjennomført mellom anna ved å nytte løysingar frå Altinn.

Tilsynet vert i dag hovudsakleg utført ved periodiske kontrollar. Samfunnet er stadig i endring, og periodiske kontrollar åleine viser seg å vera lite effektive for nokre bransjar. For å oppnå Justervesenet sitt formål om tillit til måleresultat er det naudsynt å ta i bruk andre tilsynsformer, til dømes stikkprøvebaserte og umelde kontrollar, aksjonsbaserte tilsyn saman med andre etatar og informasjonskampanjar. Dette er tilsyn som gjev god effekt og tek i vare formålet betre enn dei periodiske kontrollane åleine. I tillegg skal Justervesenet gjennomføre marknadstilsyn i tråd med pliktene etter EØS-avtalen. Dette er tilsynsformer som vanskeleg kan finansierast ved gebyr til brukarane.

Pr. i dag er Justervesenet underlagt inntektskrav knytt til gebyrinntektene frå dei periodiske kontrollane. Gebyrinntektene skal dekke alle kostnader ved tilsynet. Denne finansieringsmodellen hindrar Justervesenet i å utnytte det høvet regelverket gjev for å utføre eit meir effektivt og målretta tilsyn.
Justervesenet har hausten 2014 send inn satsingsforslag for 2016 for både eit nytt IKT-system og for finansiering av tilsynsutvikling medan vi ventar på forbetra finansieringsmodell. Begge forholda er vesentlige for Justervesenet sin evne til å utføre sitt samfunnsoppdrag på ein effektiv og sikker måte.

Når det gjeld laboratorieverksemda, er det ei stor utfordring å får god nytte av den norske deltakinga i EMPIR. Dette omfattar både Justervesenet si deltaking i forskingsprosjekt, men også å få andre norske miljø engasjerte i programmet. Det er særleg viktig for å lukkast på dette området at Justervesenet er i stand til å halde på og utvikle eit sterkt fagmiljø. Laboratoriefasilitetene er ein god ressurs for Justervesenet, men det er også vesentleg å sikre gode rammer for å investering i instrument og utstyr.

Sett bort frå desse forholda, og ut i frå en fagleg vurdering, meiner leiinga at Justervesenet har evne til framleis å løyse samfunnsoppgåva på ein effektiv og kvalitetsmessig god måte i åra framover.

VI. Årsregnskapet

Ledelseskommentarer årsregnskapet 2014

Formål
Justervesenet er underlagt Nærings- og fiskeridepartementet, og er et ordinært statlig forvaltningsorgan. Justervesenets overordnede mål er å sikre nasjonal og internasjonal tillit til norske målinger og måleresultater.

Bekreftelse
Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser i økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Nærings- og fiskeridepartement i instruks om økonomistyring.
Jeg mener regnskapet gir et dekkende bilde av Justervesenet disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold
I 2014 har Justervesenet samlet disponert en utgiftsbevilgning på kr. 127 327 000 og hatt et inntektskrav på kr 79 000 000. Mindreutgift på post 01 og post 21 ble totalt på kr. 3 589 030, og etter justeringer for refusjoner fra det offentlige og merinntektsfullmakt, ble det totalt et mulig overførbart beløp på kr 6 205 000. Beløp som søkes overført til 2015 er henholdsvis kr. 6 085 000 på post 01 og kr 120 000 på post 21, iht. beregninger og forklaringer i note B.

I artskontorapporteringen viser det utgifter til drift og investeringer på kr. 122 278 561, og i overkant av halvparten har gått med til lønn og sosiale utgifter. Lønnskostnader har økt med 6,7% fra 2013 og er knyttet til flere ansatte, lønnsøkninger og en høyere pensjonsbelastning. Av andre driftskostnader utgjør husleie, drift og vedlikehold av bygninger 45% av kostnadene og er hovedsakelig knyttet til bygget på Kjeller som er spesialbygd for Justervesenet sin virksomhet. Det påløper også en stor andel av andre driftskostnader som reise og diett, bilkostnader, frakt og transportkostnader av lodd til utførelse av tilsynsoppgaver.

Det er gjennomført investeringer for kr 4 372 854, derav 2,5 millioner til teknisk utstyr i laboratorie- og tilsynsvirksomheten. Øvrige investeringer gjelder videreutvikling av programvare og utskifting av kontor-utstyr. Det vil for årene fremover også være behov for å investere i nytt teknisk utstyr til både laboratorie- og tilsynsvirksomheten, samt videreutvikling av programvare.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr 31.12.2014 kr. 4 246 742. For mer detaljer av hva mellomværende består av, se oppstillingen i artskontorapporteringen, samt note 5.

Tilleggsopplysninger
Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Justervesenet. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert pr 26.02.2015, men revisjonsberetning antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2015.

Kjeller, 26.02.2015

Ellen Stokstad
direktør

Prinsippnote regnskap

Årsregnskap for Justervesenet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av eget departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Oppstillingen av artskontorapporeringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser grupper av kontoer som inngår i mellomværende med statskassen.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

a) Regnskapet følger kalenderåret
b) Regnskapet innholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Alle statlige virksomheter er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.8.1. Ordinære forvaltningsorgan (bruttobudsjetterte virksomheter) tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen
Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomhet står oppført med i statens kapitalregnskap. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel/post.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kombinasjon av kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorapporteringen
Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet for disponible tildelinger på konsernkonto i Norges bank. Tildelingene skal ikke inntektsføres og vises derfor ikke som inntekt i oppstillingen.

Note 5 til artskontorapporteringen viser forskjeller mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2014

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merutgift (-) og mindreutgift
0902	Justervesenet	01	Driftsutgifter	A,B	124 859 000	121 455 238	3 403 762
0902	Justervesenet	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	2 468 000	2 282 732	185 268
Sum utgiftsført					127 327 000	123 737 970	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2014	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3902	Justervesenet	01	Gebyrinntekter	A, B	62 900 000	64 434 090	1 534 090
3902	Justervesenet	03	Inntekter fra salg av tjenester	A, B	13 700 000	14 428 307	728 307
3902	Justervesenet	04	Oppdragsinntekter	A, B	2 400 000	2 359 212	-40 788
3902	Justervesenet	16	Refusjon av foreldrepenger	B	0	591 758	591 758
3902	Justervesenet	18	Refusjon av sykepenger	B	0	867 651	867 651
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift			7 702 089	
Sum inntektsført					79 000 000	90 383 107	

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		**33 354 863**
Kapitalkontoer		
60080801	Norges Bank KK /innbetalinger	83 798 894
60080802	Norges Bank KK/utbetalinger	-116 297 597
709410	Endring i mellomværende med statskassen	-856 161
Sum rapportert		0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2014	2013	Endring
626009	Aksjer	98 153	98 153	0
709410	Mellomværende med statskassen	-4 246 742	-3 390 581	-856 161

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	**Overført fra i fjor**	**Årets tildelinger**	**Samlet tildeling**
090201	3 159 000	121 700 000	124 859 000
090221	68 000	2 400 000	2 468 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastnings-fullmakter	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Standard refusjoner på inntektspostene 15-18	Merinntekter iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
090201		3 403 762		3 403 762	1 459 409	2 262 397			7 125 569	6 085 000	6 085 000
090221		185 268		185 268		0			185 268	120 000	120 000

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se det årlige rundskrivet R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Fullmakt til å bruke standard refusjoner av lønnsutgifter til å overskride utgifter
Beløpet inngår i utregning av mulig overførbart beløp til neste år.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter
Justervesenet har fullmakt til å overskride bevilgninger under kap. 902, post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3902, post 01 og 03, og overskridelser under kap. 902, post 21 mot tilsvarende merinntekt under kap 3902, post 04. Dersom merinntekten er større enn merutgiften i et budsjettår, kan den overskytende merinntekten tas med ved beregning av overføring av ubrukte driftsbevilgninger i medhold av bevilgningsreglementet § 5 tredje ledd nr. 1. De samlede beløp som overføres kan imidlertid ikke overskride 5 prosent av driftsbevilgningen.

Justervesenet foretok i løpet av 2014 en del utprøving av nye tilsynsmetoder som bl.a. uanmeldte tilsyn og aksjoner sammen med andre tilsyn innen fiske- og drosjenæring.
Disse tilsynene er ikke gebyrbelagt. I tillegg er det flyttet kapasitet fra gebyrbelagt tilsyn til tjenester innen TKO. Inntektskravet knyttet til gebyrer ble derfor redusert og inntektskravet til tjenester noe økt i løpet av 2014. For å få gjennomført større deler av nødvendig tilsyn ble kapasisteten økt med innleide vikarer i siste kvartal, noe som var med på å bidra til at gebyrinntektene passerte kravet med kr 1,5 millioner.

Mindreutgiften er knyttet til færre anskaffelser enn planlagt, da vi blant annet avventet resultat av utlyste forskningsprosjekter før anskaffelse av de spesielle laboratorieinstallasjonene, samt at vi manglet kapasitet til å utføre anskaffelsene. Det påløp også mindre kostnader enn forventet til reparasjon og vedlikehold av utstyr, vikarer for å dekke inn permisjoner/sykefravær, samt leie av utstyr.

Mulig overførbart beløp
Justervesenet har en mulig overførbar bevilgning som søkes overført til 2015 på kr 6.085.000,- på kap. 902, post 01 og kr 120.000,- på kap. 902, post 21.

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2014

	Note	2014	2013
Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	64 434 090	62 489 336
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer			
Salgs- og leieinnbetalinger	1	16 410 774	16 565 529
Andre innbetalinger	1	376 745	358 187
Innbetaling av finansinntekter			
Sum innbetalinger		81 221 609	79 413 052
Utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	2	66 528 805	62 332 003
Offentlige refusjoner vedrørende lønn	2	-1 459 409	-1 365 613
Viderefakturerbare driftskostnader NA		4 372 854	4 726 608
Utbetalt til kjøp av aksjer			
Andre utbetalinger til drift	4	52 836 311	52 663 750
Utbetaling av finansutgifter			
Sum utbetalinger		122 278 561	118 356 748
Netto rapporterte utgifter til drift og investeringer		**41 056 952**	**38 943 697**
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.			
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader			
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
5700 Folketrygdens inntekter - Arbeidsgiveravgift		7 702 089	7 229 958
5309 Tilfeldige inntekter (gruppeliv m.m)			
Sum inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		7 702 089	7 229 958
Netto utgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		**33 354 863**	**31 713 739**
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		**2014**	**2013**
Forskudd		90 000	90 000
Kasse		6 744	16 912
Skyldig skattetrekk		-2 345 238	-2 134 161
Skyldige offentlige avgifter		-45 278	-198 227
Skyldig pensjon		-1 250 867	-1 099 575
Annen gjeld		-702 103	-65 530
Sum mellomværende med statskassen		-4 246 742	-3 390 581

Note 1 Inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet

	31.12.2014	**31.12.2013**
Innbetalinger fra gebyrer		
Kontrollgebyrer	63 446 228	61 281 073
Årsgebyrer edelmetall	759 500	990 536
Nasjonale typegodkjenninger	228 362	217 727
Sum innbetalinger fra gebyrer	**64 434 090**	**62 489 336**
Salgs- og leieinnbetalinger		
Kalibrering	5 847 621	6 698 112
TKO-oppdrag	5 889 550	4 473 230
FoU/måleoppdrag	2 387 036	3 205 287
Kurs	304 100	109 000
Oppdrag	1 982 467	2 079 900
Sum salgs- og leieinnbetalinger	**16 410 773**	**16 565 529**
Andre innbetalinger		
Annen innbetaling	376 745	358 187
Sum andre innbetalinger	**376 745**	**358 187**
Sum inntekter rapportert til bevilgningsregnskapet	**81 221 609**	**79 413 052**

Note 2 Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter og innbetalinger av offentlige refusjoner vedrørende lønn

	31.12.2014	31.12.2013
Utbetalinger til lønn og sosiale utgifter		
Lønninger	51 508 307	48 711 247
Arbeidsgiveravgift	7 702 089	7 229 958
Pensjonsutgifter (innbetalt)	6 097 712	5 356 645
Andre ytelser	1 220 697	1 034 153
Sum utbetalinger til lønn og sosiale utgifter	**66 528 805**	**62 332 003**
Offentlige refusjoner vedrørende lønn		
Sykepenger og andre refusjoner	1 459 409	1 365 613
Sum offentlige refusjoner vedrørende lønn	**1 459 409**	**1 365 613**
Antall årsverk:	**92**	**90**

Note 3 Utbetalt til investeringer

	31.12.2014	31.12.2013
Immaterielle eiendeler og lignende	1 127 350	1 053 197
Tomter, bygninger og annen fast eiendom		
Beredskapsanskaffelser		
Infrastruktureiendeler		
Nasjonaleiendom og kulturminner		
Maskiner og transportmidler	2 475 909	2 377 494
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	769 595	1 295 917
Andre utgiftsførte investeringer		
Sum utbetalt til investeringer	**4 372 854**	**4 726 608**

Note 4 Andre utbetalinger til drift og utbetaling av finansutgifter

	31.12.2014	**31.12.2013**
Andre utbetalinger til drift		
Husleie	19 718 105	19 733 985
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	596 666	553 321
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	3 477 080	3 555 766
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	463 740	678 806
Mindre utstyrsanskaffelser	932 176	1 494 630
Leie av maskiner, inventar og lignende	5 385 090	6 118 099
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	1 776 504	853 421
Reiser og diett	6 050 631	5 976 254
Frakt- og transportkostnader	6 811 099	5 828 632
Viderefakturerbare driftskostnader NA	1 560 999	1 531 083
Øvrige driftsutgifter	6 064 221	6 339 754
Sum andre utbetalinger til drift	**52 836 311**	**52 663 750**
Utbetaling av finansutgifter		
Renteutgifter		
Agiotap		
Andre finansutgifter		
Sum utbetaling av finansutgifter	0	0

Note 5 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

		31.12.2014 Spesifisering av bokført avregning med statskassen	**31.12.2014** Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Finansielle anleggsmidler				
	Finansielle anleggsmidler*	68 989	0	68 989
	Sum	**68 989**	**0**	**68 989**
Omløpsmidler				
	Kundefordringer	10 311 425	0	10 311 425
	Andre fordringer	90 000	90 000	0
	Kasse og bank	6 744	6 744	0
	Sum	**10 408 169**	**96 744**	**10 311 425**
Langsiktige gjeld				
	Annen langsiktig gjeld			0
	Sum	**0**	**0**	**0**
Kortsiktig gjeld				
	Leverandørgjeld	-66 190	0	-66 190
	Skyldig skattetrekk	-2 346 903	-2 345 238	-1 665
	Skyldige offentlige avgifter	-47 186	-45 278	-1 908
	Annen kortsiktig gjeld	-1 952 970	-1 952 970	0
	Sum	**-4 413 249**	**-4 343 486**	**-69 763**
Sum		**6 063 909**	**-4 246 742**	**10 310 651**

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Forretnings-kontor	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet*	Balanseført egenkapital i selskapet	Balanseført verdi i regnskap**
Aksjer								
Kjeller Innovasjon AS	Skedsmo	20.05.2000	1137	0,18 %	0,18 %	1 407 000	44 610 000	68 989
Balanseført verdi 31.12.2014								**68 989**

* Resultat 2013

** Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost i kapitalregnskapet. Balanseført verdi i virksomhetens regnskap er lik gjenanskaffelseskost pr 01.01.2008.

Vedlegg 1

Tilstandsrapportering – kjønn

		Kjønnsbalanse			Månedslønn	
		Menn %	Kvinner %	Total (N)	Menn Kroner	Kvinner Kroner
Totalt i Justervesenet	2014	70,1	29,9	97	44.248	44.630
	2013	69,1	30,9	97	41.969	41.958
Direktør, avd.dir., adm.sjef, avdelingsleder	2014	40	60	5	69.071	72.397
	2013	40	60	5	64.517	68.250
Gruppeleder, distrikts-sjef, økonomisjef	2014	75	25	8	52.476	54.767
	2013	75	25	8	49.499	51.633
Sjefingeniør, senioringeniør	2014	86,7	14,3	14	52.328	50.054
	2013	89	11	9	52.415	53.158
Overingeniør	2014	80	20	15	41.919	40.464
	2013	64	36	15	41.470	38.570
Ingeniør, avdelingsingeniør	2014	93,9	6,1	33	38.411	36.967
	2013	94,7	5,3	38	36.974	35.375
Seniorrådgiver	2014	28,6	71,4	7	51.713	48.287
	2013	33	67	6	48.267	46.567
Rådgiver, førstekonsulent	2014	60	40	5	43.581	39.196
	2013	60	40	5	41.433	38.546
Konsulent, førstesekretær, sekretær	2014		100	10		35.228
	2013		100	11		33.692

		Antall tilsatte	Deltid		Midlertidig ansettelse		Foreldre-permisjon		Legemeldt sykefravær	
		Total (N)	M%	K%	M%	K%	M%	K%	M%	K%
Justervesenet	2014	97	1,03	1,03	1,03	1,03	0	2,06	1,35	6,05
	2013	97	2,06	1,03	3,09	2,06	1,03	1,03	3,30	4,12